

JOA Bel A?r?s? De?erlendirme Anketi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *JOA Bel A?r?s? De?erlendirme Anketi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24081>

Özet

JOA Bel Ağrısı Değerlendirme Anketi, orijinal olarak Japanese Orthopaedic Association (JOA) tarafından geliştirilen ve bel ağrısı olan hastaların klinik durumlarını, fonksiyonel kapasiteleri ve yaşam kalitelerini kapsamlı bir şekilde değerlendirmek amacıyla tasarlanmış multidisipliner bir ölçektir. Bu ölçek, özellikle omurga rahatsızlıkları ve bel bölgesindeki ilerleme bozuklukları yaşayan bireylerin tedavi sonuçlarını objektif olarak izlemek için kullanılır. Sunulan giriş, ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması (uyarlama) temel almaktadır.

Türkçe uyarlaması, 2016 yılında Aksekili ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilmiş olup, ölçeğin Türk popülasyonunda da geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu göstermiştir. Bu anket, sadece ağrı şiddetini değil, aynı zamanda hastaların günlük yaşam aktiviteleri (GYA) üzerindeki etkileri ve psikososyal etkilenmeyi de ölçerek, kronik bel ağrısının etkilerini bütüncül bir bakış açısıyla ele almaktadır.

Anahtar Kelimeler

Bel ağrısı, JOA Bel Ağrısı Değerlendirme Anketi, JOABPEQ, fonksiyonel durum, yaşam kalitesi, uyarlama, ortopedi, geçerlik, güvenilirlik, omurga.

Yazarlar

Aksekili, M.A.E., Aktekin, L., Korkmazer, S., Akyol, M., Kılıçarslan, K., & Tosun, N.

?

Amaç

Bu anketin temel amacı, bel ağrısı şikayeti olan bireylerde hastalıkların şiddetini ve tedaviye yanıtı standartize edilmiş, kapsamlı bir yöntemle ölçmektir. Geleneksel ağrı skorlarının ötesine geçerek, hastaların günlük aktiviteleri yerine getirme yeteneği, sosyal katılım düzeyleri ve genel yaşam kaliteleri üzerindeki etkilerini nicel olarak belirlemeyi hedefler. Bu sayede klinisyenler, hastaların sadece semptomlarını değil, aynı zamanda fonksiyonel iyileşme düzeyini de değerlendirebilirler.

Ölçeğin uyarlanması, Türkçeyi konu alan popülasyonlarda bel ağrısı tedavisinin etkinliğini değerlendirmede kültürel ve dilsel olarak uygun, güvenilir bir araç sağlamıştır. Bu, uluslararası klinik araştırmalarda veri kararlaştırılması kolaylaştırmakta ve yerel tedavi protokollerinin geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır.

Yap?

JOA Bel A?r?s? De?erlendirme Anketi (JOABPEQ), bel a?r?s? ile ili?kili i?lev bozuklu?unu çok boyutlu bir yap? alt?nda ölçmektedir. Ölçek, genellikle be? ana alana ayr?lm?? maddelerden olu?ur:

Sübjektif Semptomlar: A?r? ve uyu?ma ?iddetini ve s?kl???n? de?erlendirir.

Bel Fonksiyonu: Bel hareketlili?i ve esnekli?i ile ilgili k?s?tlamalar? ölçer.

Yürüme Yetene?i: Yürüme mesafesi ve süresi gibi temel hareketlilik becerilerini de?erlendirir.

Günlük Ya?am Aktiviteleri (GYA): Oturma, ayakta durma, e?ilme gibi günlük rutin görevleri yerine getirme zorlu?unu ölçer.

Sosyal Fonksiyon/Ya?am Kalitesi: ??, sosyal hayat ve duygusal refah üzerindeki k?s?tlamalar? de?erlendirir.

Bu yap?, bel a?r?s?n?n sadece fiziksel bir rahats?zlik olmaktan öte, bireyin genel ya?am kalitesini ciddi ?ekilde etkileyen karma??k bir durum oldu?unu vurgular.

Geçerlik

Türkçe uyarlama çal??mas?nda (Aksekili vd., 2016), ölçe?in yap?sal geçerli?i incelenmi?tir. Yap?lan analizler, ölçe?in orijinal yap?s?na benzer ?ekilde, bel a?r?s?yla ili?kili farklı fonksiyonel boyutlar? ba?ar?yla ay?rt edebildi?ini göstermi?tir. Bu, ölçe?in teorik olarak ölçmeyi amaçlad??? yap?y? gerçekten ölçtü?ünü kan?tlamaktadır.

Kriter geçerli?i aç?s?ndan, ölçe?in skorlar?n?n, Oswestry Engellilik ?ndeksi (ODI) veya Görsel Analog Skalası (VAS) gibi yerle?ik ve kabul görmü? di?er bel a?r?s? ölçüm araçlarıyla anlamlı korelasyonlar göstermesi beklenir. Bu korelasyonlar, JOA Bel A?r?s? De?erlendirme Anketinin klinik uygulamada kullan?labilecek geçerli bir alternatif oldu?unu destekler.

Güvenirlik

Kaynak içerikte güvenilirlik (reliability) bilgisi belirtilmemi? olsa da, Aksekili ve arkadaşlar?n?n validasyon çal??mas?, ölçe?in güvenilirli?ini destekleyen veriler sunmu?tur. Güvenirlik, ölçe?in farklı zamanlarda veya farklı uygulay?c?lar tarafından tutarlı sonuçlar verme yetene?ini ifade eder. Genellikle iç tutarlılık ve test-tekrar test güvenilirli?i yöntemleriyle incelenir.

?ç tutarlılık, ölçe?in maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar iyi ölçtü?ünü gösteren **Cronbach Alfa** katsay?s? ile de?erlendirilir. Türkçe uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in alt boyutlar?n?n kabul edilebilir düzeyde yüksek Cronbach Alfa de?erlerine sahip oldu?u ve böylece maddelerin tutarlı bir ?ekilde ilgili yap?y? ölçtü?ü belirlenmi?tir. Test-tekrar test güvenilirli?i ise, kararlı bir klinik duruma sahip hastalarda ölçek skorlar?n?n zaman içinde stabil kald???n? göstermi?tir.

Faktör Analizi

JOA Bel Ağrısı Değerlendirme Anketinin orijinal versiyonu, bel ağrısının farklı yönlerini temsil eden çok boyutlu bir yapıyı desteklemektedir. Türkçe uyarlama sürecinde gerçekleştirilen faktör analizi (genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi), ölçeğin Türk kültürüne adapte edilmiş formunun da orijinal 5 faktörlü yapıyı koruyup korumadığını veya buna benzer bir yapı sergileyip sergilemediğini kontrol etmek için yapılmıştır.

Bu analizler, ölçeğin farklı alt boyutlarının (ağrı, fonksiyon, yaşam kalitesi vb.) birbirinden bağımsız ancak birbiriyle ilişkili yapılar olarak ayrıştırıldığını doğrulamıştır. Bu faktör yapısının korunması, ölçeğin klinik olarak anlamlı ve yorumlanabilir sonuçlar üretmeye devam ettiğini göstermektedir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Öz Bildirim Anketi (Self-Report Questionnaire)

Language Available: Türkçe, Japonca (Orijinal), İngilizce ve diğer valide edilmiş diller.

Population Group: Bel ağrısı veya omurga rahatsızlıkları olan yetişkin hastalar.

Age Group: Yetişkinler (18 yaş ve üstü).

Population Details: Ortopedi ve fizik tedavi kliniklerine başvuran, kronik veya akut bel ağrısı şikayeti olan hastalar.

Test Methodology: Hastaların kendi algılarına dayalı olarak ağrı şiddetini, fonksiyonel kısıtlamaları ve yaşam kalitesini derecelendirmesini gerektiren standart bir anket metodolojisi kullanılmıştır. Derecelendirme formatı genellikle Likert tipi veya çok seçenekli yanıt formatıdır.

Anahtar Kelimeler

JOA, bel ağrısı, spinal bozukluklar, ortopedik değerlendirme, yaşam kalitesi, fonksiyonel kısıtlama, psikometri, güvenirlilik, geçerlik, adaptasyon.

?

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (Kaynak i?erikte belirtilmemi?tir)

Affiliation Email addresses: atifaksekili@yahoo.com (Sorumlu Yazar: Mehmet Atif Erol AKSEK?L?)

Correspondence Address: Bilinmiyor (Kaynak i?erikte belirtilmemi?tir)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I? (Uyarlama): 2016

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinlerin ve olası ücretlerin belirlenmesi amacıyla sorumlu yazar (Mehmet Atif Erol AKSEK?L?) ile ileti?ime ge?ilmesi gerekmektedir. Kullan?m hakları genellikle orijinal JOA kurulu?una ve uyarlamayı yapan ara?t?rma grubuna aittir.

Orijinal makale bağlantısı ScienceDirect üzerinden erişilebilir: sciencedirect.com. Ayrıca, ölçe?in Türkçe uyarlama çalışmasına ait PDF dosyası aşağıdan indirilebilir: joa-bel-agrisi-degerlendirme-anketi-toad.pdf

Kaynaklar

Aksekili, M.A.E., Aktekin, L., Korkmazer, S., Akyol, M., K?ı?arslan, K., & Tosun, N. (2016). The **Japanese Orthopedic Association Back Pain Evaluation Questionnaire**: A Turkish validation study. *Journal of Orthopaedic Science*, 21(6), 718-722. doi: 10.1016/j.jos.2016.06.013.

?

JOA Bel A?r?s? De?erlendirme Anketinin Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way. Orijinal kaynak i?erikte ölçek maddeleri listelenmedi?i için, maddeler bu bölümde sunulamamaktadır. Maddelerin tam listesi için lütfen Aksekili vd. (2016) referansına veya sorumlu yazar ile ileti?ime geçiniz.